

PESSEBRES DEL MÓN

Cultura - Art - Tradició

PESSEBRES DEL MÓN

Cultura – Art - Tradició

**ESPAI LA SECA 2
BARCELONA
2012 – 2013**

Federació Catalana de Pessebristes

Desembre 2012

Com a President de la Federació Catalana de Pessebristes em complau poder oferir-vos aquesta publicació que recull el contingut de l'exposició que amb motiu dels 150 anys de pessebrisme associatiu s'ha organitzat a l'emblemàtic espai de la Seca, a Barcelona. En ella s'ha volgut fer un recorregut per l'obra diversa que al llarg d'aquests anys s'ha dut a terme en el món pessebrista català, passant per autors tan importants com Josep Bofill, Jordi Pi o Josep Pagespetit, sense oblidar l'empremta de n'Antoni Moliné com a precursor del diorama, ara fa 100 anys. A més s'ha volgut convidar a pessebristes estrangers, dels quals els italians són l'exponent més important, i d'Espanya (Sevilla, Navarra i País Basc). Hi ha una bona representació de figures de pessebre d'arreu del món que palesen el sincretisme del fet del naixement a cultures ben diferents des del punt de vista geogràfic i cultural.

Aquest ha estat el primer dels actes commemoratius que formen part de tot el cicle d'activitats que hem preparat per a aquesta celebració. Estem segurs que si heu visitat els Pessebres del Món, nom que hem donat a aquesta exposició, no us haurà deixat indiferents. Si no ho heu fet encara, us encoratgem a que vingueu a veure-la perquè l'hem presentat amb tota la nostra il·lusió i la volem compartir amb tots vosaltres, i també perquè, com diu el lema que defineix l'exposició **Cultura-Art-Tradició**, aquests són tres dels valors fonamentals que conformen la nostra identitat

Josep M. Porta i Saburit

President

Federació Catalana de Pessebristes

Comissariat:

Federació Catalana de Pessebristes

Disseny Expositiu:

Josep M. Porta

Muntatge:

Julià Arjona

Albert Català

Anton Ferran

Antoni Garí

Carles Tarragó

Electricitat:

Eudald Roca

Pessebre Popular:

Joan Cortada

Núria Garcia

Jordi Simó

Muntatge pessebre napolità:

Salvatore Giordano

Giovanni Visciano

Catàleg:

Joan Cortada

Núria Garcia,

Josep M. Porta

Francesc Villegas

Fotografies i maquetatció:

Joan Cortada

Correcció de textos:

Núria Garcia

1863|2013
ANYS DE PESSEBRISME
ASSOCIATIU A CATALUNYA

Amb la col·laboració de:

Andreu Coll
Antonio Pigozzi
Marcel·lí Pol
Pquita Sallés
Antoni Sanz
Michel Vincent
Caroline Weber
Michael Whalen

Associació de Pessebristes de Barcelona

CREÀTICA

MECALUX
ESMENA

CALBET
electrodomèstics

Associacionisme
Cultural Català

Federació Catalana de Pessebristes

Autor: Joan Cortada. Col·laboradors: Núria Garcia i Jordi Simó

Autor: Josep Bofill i Moliné

Autor: Martí Castells i Martí

Autor: Jordi Pi

Amics del Pessebre del Baix Empordà

Autors: Joan Cortada i Núria Garcia

Autor: Miquel Vallhonrat

Autor: Ramon Albornà

Autor: Joan M. Rius

Autor: Manel Serena

Autor: Antoni Garí

Autor: Pere Vinardell

Autor: Josep Aleacar

Autor: Pere Batlle

Autor: Agustí Térmens

Autor: Pere Catà

Pessebristes de Sant Pere de Ribes "Els Xulius"

Autor: Santiago Debroyé

Autor: Jacint Cadevall

Federació Catalana de Pessebristes

Autor: Josep M. Porta

Autor: Manel Serra

Palau-solità i Plegamans

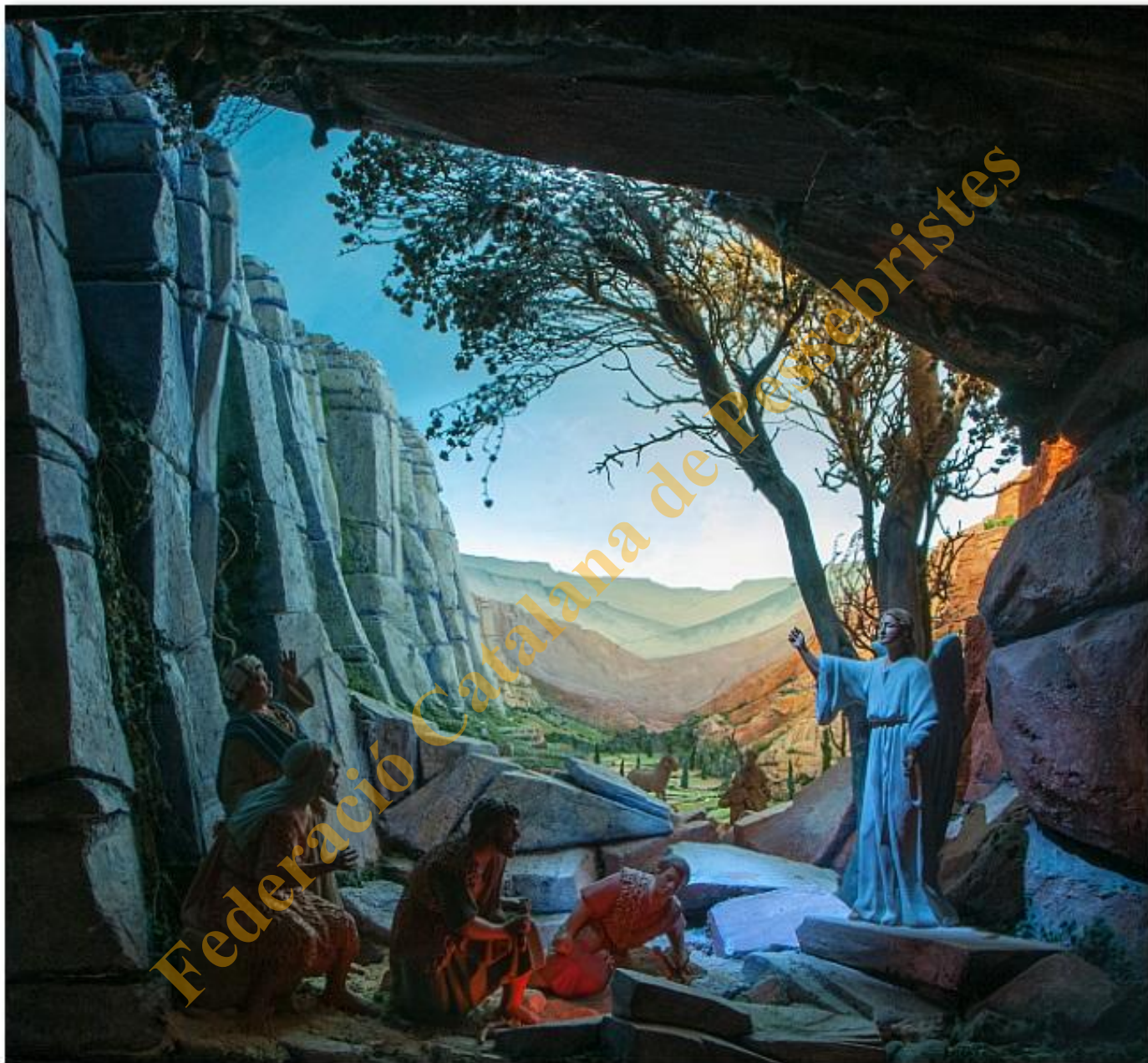
Autor: Joan Mestres

Autor: Josep Pagespetit

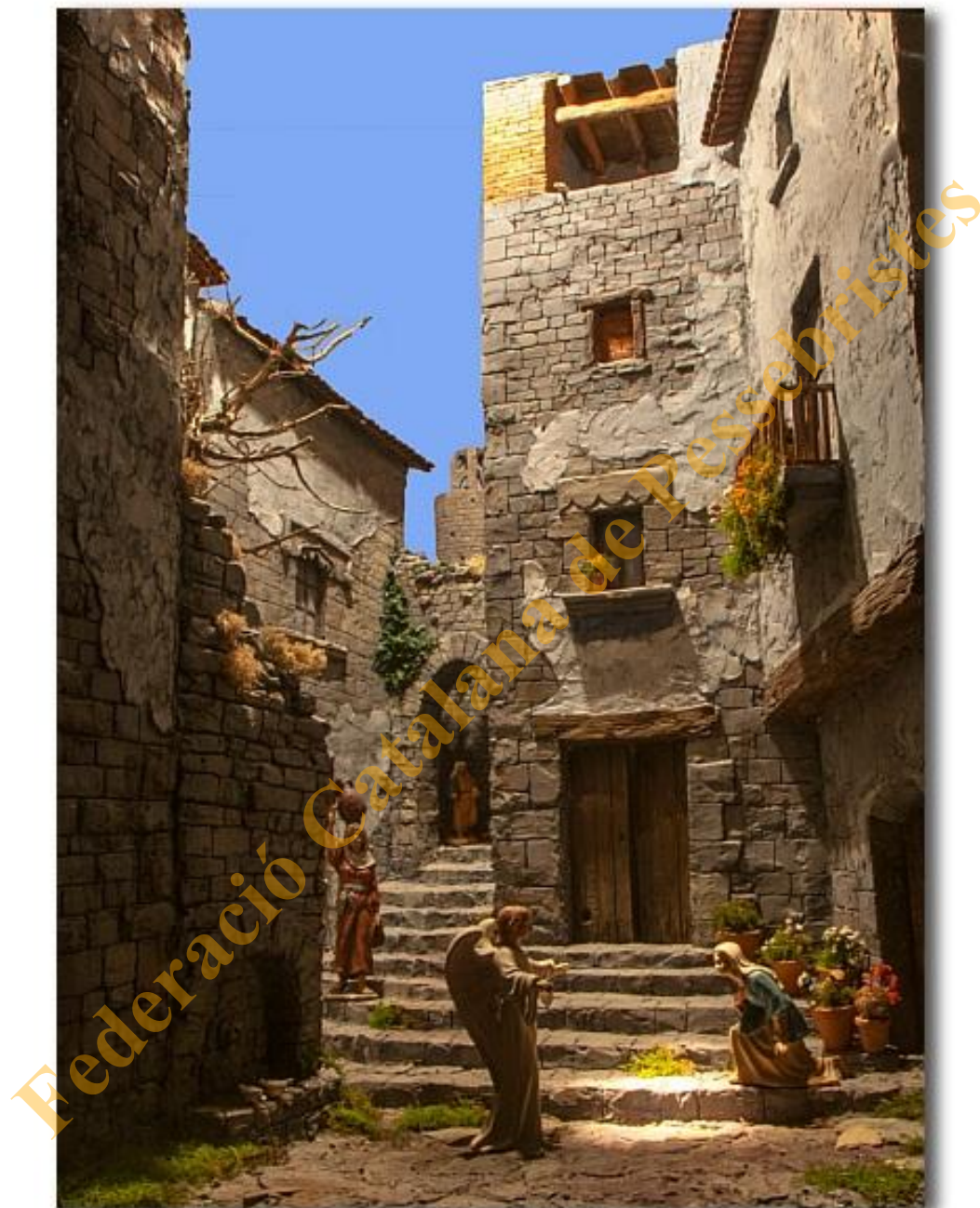
Autor: David Bosch

Autor: Esteve Coll

Autor: Joan Marí

Autor: Pere Padró

Autor: Josep Traité

Autor: Josep Petit

Autor: Francesc Periu

Autor: Joan Simats

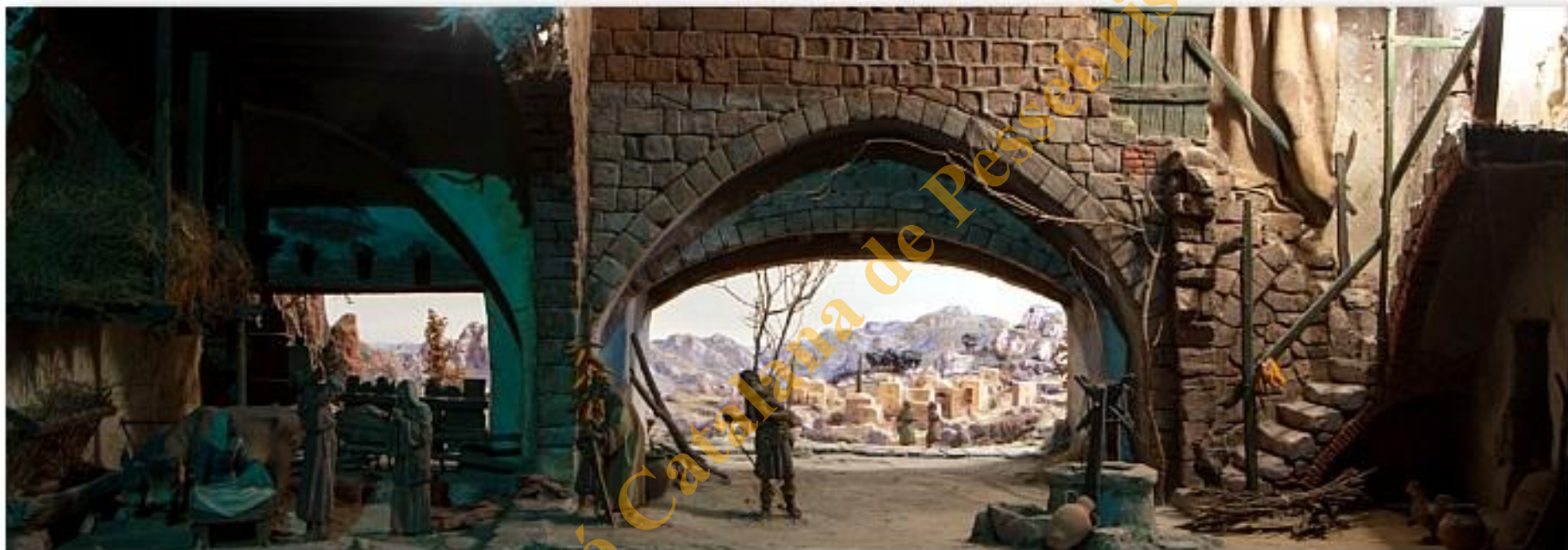
Autor: Fra Gilbert Galceran

Autor: Modest Fluvia

Agrupació de Pessebristes de Roda de Ter

Autor: Josep Bofill i Herrero

Autor: Lluís Alabern

Autor: Manel Font

Autor: Lluís Carratalà

Autor Patxi Aguirre

Autor: Koldo Balda

Federació Catalana de Pessebristes

Autor: José A. García

Federació Catalana de Pessebristes

Autor: Rafael Martínez

Autor: Enrique Haro

Autor: Fabio i Francesco Maruti

Autor: Pier Luigi Bombelli

Autor: Claudio Mattei

Autor: Antonio Pigozzi

Autor: Claudio Mattei

Asociación Belenistas de Alicante

Federació Catalana de Pessebristes

Alemanya

Federació Catalana de Pessebristes

Alemanya

Pessebre Napolità.

Mallorca

Portugal

França

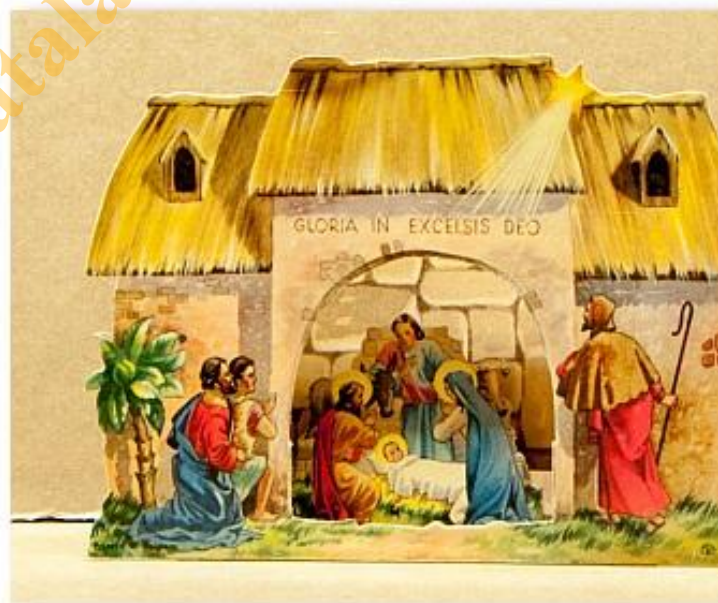
França

Bèlgica

Bèlgica

Bèlgica

Bèlgica

Bèlgica

Holanda

Vrienden van de
Kerstgroep - Nederland
1994-2004

Colònia -Alemanya-

Alemanya

Àustria

Txèquia

Rússia

Samarkanda

Noruega

Islàndia

Anglaterra

Canadà

Alaska

Nou Mèjic

Estats Units

Mèxic

Panamà

Veneçuela

Hondures

Bolivia

Ecuador

Perú

Guatemala

Argentina

Brasil

Uruguai

Paraguai

Xile

Xina

Tailàndia

Índia

Filipines

Israel

Illes Fidji

Kènia

Algèria

Sudan

Etiòpia

100 ANYS DEL DIORAMA

ANTONI MOLINÉ I SIBIL

Federació Catalana de Pessebristes

MOLINÉ I SIBIL, Antoni

Neix a Barcelona el 1880, on va morir el 1963. Pertanyia a una comunitat de comerciants de la ciutat. Iniciat en el pessebre casolà que cada any feia a la seva llar. Més tard realitzaria, cada any, un pessebre popular a l'escola del convent on hi residia la seva germana, monja carmelita, al carrer Montseny de la vila de Gràcia, de Barcelona. L'any 1912, quan arribà l'hora de fer el pessebre, li assignaren un lloc nou, més reduït que altres anys. Fou la guspira i el moment que l'inspirà. No volia deixar de fer les muntanyes que havia previst. Eren temps d'Art Modernista a la ciutat i a moltes cases noves de guix. El resultat fou que començà a fer i pintar les primeres muntanyes d'escaiola en un pessebre, adonant-se que necessitava molt menys espai que utilitzant el suro. Fou l'inici d'una nova forma de fer el pessebre que, amb el temps, afinant les idees, produiria el que avui s'anomena el Diorama, escena tancada dins una caixa de fusta amb un finestral frontal per admirar l'escena en la seva perspectiva. Aquesta modalitat, anomenada Escola de Barcelona, ha complert enguany 100 anys i ha estat divulgada i adaptada per la majoria dels artistes del món pessebrístic. Per aquesta innovació, durant el Congrés Internacional de Pessebrisme celebrat l'any 1957, el seu descobridor rebé el títol de Pessebrista Universal.

Fragment de "Memòries d'un pessebrista" d'Antoni Moliné que explica el moment en que l'autor comença a fer servir el guix en els seus diorames

De com vaig construir el meu pessebre tot amb guix

Fa estona que parlo de pessebristes i pessebres d'altri deixant el meu en el segons any de la seva construcció.

Tots els anys, durant el temps nadalenc, no deixava mai de seguir tots els pessebres de què tenia esment i, per tant, procurava estar al corrent de totes les formes de construcció i dels recursos i trucs particulars de què es valia cada constructor.

De seguida vaig emmotllar el meu a les normes que havia de tenir un diorama. Limitació de boca i panorama circular per donar la il·lusió de l'infinit, etc. De seguida vaig adoptar per a l'estructuració del paisatge el suro afegit amb guix, i també aquest sol per a les construccions.

Coneixia el paisatge, les muntanyes i els altres detalls per les excursions que habitualment feia com per les estones que havia passat amb l'escopeta a la mà esperant que els conills passessin per la parada i observant la configuració del terreny quan no passaven.

El construir el pessebre tenia present tot allò que havia vist, i, per tant, en estructurar-lo, el suro no s'adaptava prou bé a tot el que jo volia copiar. Era massa rígid, i la seva rugositat no s'adaptava a la llisor que havien de tenir els darrers termes. Com que els suros anaven enganxats amb guix, fins arribà a lliscar-los del tot en els darrers termes, però no n'hi havia prou.

Al convent tenien una monja anomenada Germana Consejo, que estava malalta, i per rellevar-la dels seus treballs la posaren a les meves ordres per al que em faltés. Com que ella coneixia tots els racons de la casa, cosa que demanava cosa que trobava. Si li deia "Demà faltarà tal vegada tal cosa o tal altra", en arribar ja ho trobava a punt. Si al convent no ho tenien, es valia de les "recaderes" per a obtenir-ho.

Així continuà el pessebre millorant, segons deia el públic. Un any - 1912 o 1913- recordo que en un dels quadres volia representar l'anunciata als pastors, i, rodant-me pel cap un panorama que jo veia fet i que no sortia, la pobra monja es passà tota la tarda remenant trossos de suro per veure si els trobava tal com jo els volia. "Ara em sembla que el tinc", deia ella, però la contesta meua era negativa.

Mentre jo feia el pessebre hi havia també un paleta fent adobs, i precisament en aquells moments va venir a acomiadar-se, perquè havia acabat el seu treball. En girar-me per correspondre a la seva salutació, passà pel meu cap una idea nova. Sortiria bé? "Escolteu", li vaig dir, "que deixeu la gaveta, les eines i aquell mig sac de guix?" "Sí, demà ja vindran a recollir-ho", em contestà. "Que us faria res que ho fes servir?" "No hi ha cap inconvenient", tornà a respondre.

Recordo que aquella santa monja, malalta de mort certa, tota ella abrigada en un mocador gran de llana negra, puix que dins aquella sala completament desmantellada el fred es feia sentir de valent, em digué tota astorada: "Però que pensa fer?" "No ho sé", li vaig respondre. "Porti trossos de suro no gaire grossos". Els començo a estendre damunt de l'empostissat, amuntegant-los o trossejant-los més o menys, donant-los la forma més semblant al que la meua imaginació estava veient, i, agafant un tros d'un sac mig estripat que havia contingut el suro, el vaig xopar

amb el guix de paleta, prèviament desfet a la gaveta, i el vaig estendre sobre els trossos de suro que tenia en l'empostissat, posant-n'hi algun o traient-ne d'altres, fins a quedar tot adormit i perfectament adaptat al model que feien els suros. Amb el guix que encara quedava a la gaveta i altre de nou, vaig anar modelant el paisatge fins a deixar-lo semblant al mentalment concebut.

He d'advertir que el quadret no era gaire gran; aprofitava un angle reconer d'uns 80 centímetres quadrats. Allò que havia requerit tota una tarda de divagacions havia quedat estructurat en cosa de mitja hora.

L'endemà m'hi vaig recrear marcant caminets, escorralls d'aigües i algun que altre accident del terreny, no gaire cosa, perquè tenia damunt el Nadal, i, com que el guix era de paleta, no s'adaptava a les filigranes. Jo n'estava content, encara que trobés a manca-hi moltes coses.

Per a mi allò era cosa nova; no n'havia vista cap d'igual ni havia sentit dir que se'n fessin. L'any següent, el pessebre sortí una barreja, un tros construït en la forma clàssica dels suros enganxats i un altre amb xarpellera i bocins de suros enguixats, formant roques, alguna cinglera, etc. Tot provatures. Quan el recordo, penso que era un veritable garbuix.

Aquell any, en visitar el pessebre de cert pessebrista i preguntar si en sabia algun de nou, em digué que a les Carmelites de Gràcia del carrer Major en tenien un que li havien lloat molt i que l'endemà –diumenge– pensaven anar-hi amb diversos amics. I em convidà, per si els volia acompanyar. No vaig tenir més remei que descobrir que jo n'era el constructor, perquè em calgué dir-li que el pessebre no era a les Carmelites del carrer Major, sinó a les del carrer del Montseny.

Quedàrem amb hora i allí ens trobàrem; entre ells hi havia dos escultors i aficionats a les coses de pessebre. Entaulada discussió, convingueren que veritablement hi havia certes coses que amb el suro sol no es podien fer, i els agradà molt.

L'any següent la monja auxiliar havia mort. Tota aquella cura que ella tenia a guardar les coses en ordre d'un any per a l'altre s'havia esvaït. Els llistons no hi eren, els suros havien servit per a encendre el foc. S'havia de fer tot de cap i de nou.

Com que en construir jo el pessebre privava que les monges hi fiquessin mà, puix que sempre en sortia una que altra dient-me: "Vol dir que si hi poséssim això no hi faria bonic?", vaig acabar per dir-los: "Com que s'ha de fer tot de nou i més aviat us serveix de molèstia que de distracció, val més que plegui i entre totes us el fareu més a gust".

Cap allà a l'any 1916 vaig començar, a casa, a construir el pessebre tot ell amb xarpellera i guix d'escaiola. Es veia per una escletxa o forat obert en la cova rocosa a on hi havia el naixement, compost per la Sagrada Família, pastors d'adoració, bou i mula de la grandària de 18 centímetres; també hi havia diferents detalls, com és ara eines, objectes propis d'un estable i una heura que pujava arrapada a la roca –contribuïren a fer les fulles la meva mare i la meva esposa-. A la sortida ja hi havia figures de 12 centímetres –d'en Masdeu- i un camí seguia en direcció a l'esquerra cap a la ciutat de Betlem; pel seu portal d'entrada es veia un carrer dintre la població amb figuretes d'uns 3 centímetres; pel camí i per les rodalies eren de 8 i 6. Una riera fregava les muralles de la població amb sorra, aiguamoixos fets amb vidre i bastants de pollancres imitats amb bruc sec, començant per arbres grans i acabant amb petits.

Per la dreta, pujava un altre camí entre camps i feixes. En els revolts del camí hi havia figures de moro i atzavares fetes de cartó pintat, i al fons una planera muntanya amb pins pinyoners fets amb troncs rectes de farigoles, amb brancatge aixarpellat apropiat als pins i al damunt un farcellet d'esparreguera fina de bosc, lligats amb fil verd.

He de dir que el conjunt resultava vistós i causà una bona impressió als molts que el visitaven. Car molts tornaven a veure'l acompanyats d'altres, perquè era una cosa nova, segons deien els mateixos visitants.

Com que em vaig entretenir bastant construint el primer i el segon terme, no em quedà temps per als darrers, que vaig deixar per a l'any següent.

Entre els visitants vingueren els pessebristes, dels quals he parlat abans. Els vaig advertir que faltaven els darrers termes per manca de temps. Em contestaren que, segons opinió seva, m'havia d'abstenir de continuar-lo amb guix –com era el meu propòsit–; que el que requeria era pintar al teló de fons els termes llunyans; que si bé reconeixien que, en els primers termes, donava un resultat immillorable, no opinaven igual respecte als darrers, i que si els continuava amb relleu tindria un desengany.

No cal dir que vaig tenir encara més interès a veure pràcticament com resultava. L'any següent vaig poder presentar el pessebre totalment acabat amb guix, amb aprovació general dels visitants.

Amb tot, jo hi veia certes coses que considerava indispensable modificar. Tantes, que si avui el veiessin els pessebristes actuals hi riurien considerant-ho coses de principiant.

Encara que potser no ve a tomb, penso en una anècdota que vaig viure.

Tot progressant en la construcció dels pessebres, vaig arribar a la conclusió que l'ideal del constructor de pessebres era de fabricar-ne les figures ell mateix. Així ho vaig comunicar a l'amic mossèn España, que es posà a riure i em digué que una cosa era fer pessebre i una altra figures. Potser fou la seva rialleta el que em féu venir ganes de provar sort, i tot seguit vaig modelar Sant Josep, la Verge Maria, el bressolet i el Nen Jesús i

només un pastor d'adoració. No en sortí cap obra d'art, però tampoc no feien el ridícul.

No vaig tenir temps de fer-ne cap més, i aquestes foren les que hi havia en el naixement de grandària de 18 centímetres que acabo de descriure. I ara ve l'anècdota.

En el concurs de pessebres organitzat amb motiu de l'Any Franciscà - 1926-, vaig presentar a concurs un pessebre en què hi havia les figures esmentades. Com que en una de les bases hi havia un premi per al qui hi tingués bones figures antigues, en presentar-se el jurat, format per tres artistes –me'n callo els noms, perquè tots tres són vius-, tot seguit vaig observar que les meves figures els intrigaven i que en feien l'elogi, fins que em preguntaren si podia saber qui n'era l'autor i de quina època. Es quedaren parats en dir-los que la data era d'uns deu anys endarrere i que, l'autor, el tenien al davant.

Federació Catalana de Pessebristes

RELACIÓ D'AUTORS

AGRUPACIÓ DE PESSEBRISTES DE RODA DE TER

Associació de pessebristes nascuda el 1980 a la població osonenca de Roda de Ter, d'aproximadament 5150 habitants. Cada any presenta una de les millors mostres de pessebres i diorames de Catalunya.

AGRUPACIÓ PESSEBRISTA DE SANT PERE DE RIBES "ELS XULIUS"

Aquesta agrupació de pessebristes va néixer l'any 1979, fruit de la unió d'un grup de pessebristes que treballaven el guix individualment a casa seva des de molts anys. La seva activitat està centrada solament durant les festes de Nadal, realitzant un pessebre col·lectiu que serveix a la vegada per donar a conèixer les diferents tècniques a totes les persones interessades en aquest Art. Anualment fan també una exposició de diorames.

AGUIRRE I BAZTARRICA, Patxi

Soci de l'Asociación Belenista de Sakana. Va néixer a Olazagutia (Navarra) el 1959, és l'autor del diorama presentat i membre d'aquesta associació de pessebristes, un col·lectiu nascut el 1990, els quals ofereixen cada any al seu poble una mostra de 12 diorames sobre la Vida del Nen Jesús.

ALABERN I NOGURA, Lluís

Nat a Barcelona el 1942, soci de l'Associació de Pessebristes de Barcelona en la qual ha ocupat molts diversos càrrecs des de 1960. Ha participat en més de vint-i-cinc exposicions socials i ha col·laborat repetidament en les mostres de la cripta de Betlem. Els seus pessebres presenten magnífiques composicions sobre indrets típics regionals, a les quals imprimeix un segell de gran personalitat. Ha format part de Jurat en diversos concursos de pessebre de la seva entitat.

ALBORNÀ I TÉRMENS, Ramon

Nat a Vilafranca del Penedès el 1931. Va morir l'any 2003. Participà en la construcció dels pessebres de l'Hospital de Vilafranca, de llarga tradició. La seva professió com a guixaire-decorador li aportà un gran coneixement de la tècnica del guix. Soci fundador de l'Associació de Pessebristes de Vilafranca, formà part de la seva junta directiva i participà activament en la construcció de diorames a les exposicions de l'entitat, també a l'església barcelonina de Betlem, o en diverses Biennals. Te diorames en el Museu del Vi de Vilafranca, construïts junt amb el seu germà.

ALEACAR I CASANOVA, Josep

Va néixer a Sitges l'any 1941, on es va iniciar a fer pessebres de la mà dels germans Ripoll. Als dotze anys ja va començar a treballar l'escalola, elaborant amb els anys un estil propi. És soci del Grup Pessebrista de Sitges, entitat de la qual n'ha estat molts anys el President. Ha fet els pessebres de l'ermita del Vinyet i ha exposat en moltes mostres i Biennals.

ASSOCIACIÓ DE PESSEBRISTES DE PALAU SOLITÀ I PLEGAMANS

Aquesta associació va fer la seva primera exposició de pessebres el Nadal de 1983, mostra que ha continuat fins als nostres dies. L'any 2004 va organitzar la 35a Trobada de Pessebristes de Catalunya i Balears. Treballen en la construcció del futur Museu didàctic del Pessebre en el seu local social, la masia de Can Malla.

ASSOCIACIÓ AMICS DEL PESSEBRE DEL BAIX EMPORDÀ - MONT-RAS

Agrupació pessebrista constituïda l'any 2004 a Mont-ras agrupant els pessebristes de la comarca del Baix Empordà. Entre els seus pessebristes destacats hi ha Lluís Gubert, Albert Sabater, Maria Garcia i Albert Català. El pessebre popular que es presenta a la mostra és de Josep Farrarons i Sicar (Mont-ras 1950), especialista en muntatges a base de suro i esponges de mar.

ASOCIACION DE BELENISTAS DE ALICANTE

Entitat d'utilitat pública fundada l'any 1959 per Francisco Ramon Quilis, autor de pessebres innovadors fets en forma de quadre, amb profunditat i treballant molt bé la perspectiva. Aquesta entitat anualment realitza la seva exposició al Palau de la Diputació i també fa a la plaça Montañeta el pessebre de l'Ajuntament. L'autor del quadre de l'exposició és del Mestre Pessebrista Antonio Alonso Paredes, fet amb figures de José Luis Mayo.

BALDA I GOLDARAZENA, Koldo

Nat a Pamplona el 1963, membre de l'Asociación de Belenistas de Pamplona. Especialista en pessebres costumistes de la regió de Navarra. Les figures del diorama de l'exposició són de Montserrat Ribes.

BATLLE I MOLAS, Pere

"Naixement en el portal" (Figures del Naixement de Daniel Jose Pons; dels pastors de Joaquim Pérez de Jerez de la Frontera i família Bertran, i nen, de Carles Delgado). Nascut a Olot-Mieres el 1955. Es va iniciar en el pessebrisme l'any 1998. És soci de l'Associació de Pessebristes de Banyoles. Els seus diorames estan basats en el món rural, masies i pobles del paisatge de la comarca de la Garrotxa. Ha fet també marines i pessebres de temes bíblics. L'any 2000, juntament amb Ramon Colomer, feren per encàrrec de Caja Segovia un gran pessebre de 32 m.2 al Palau de Lozoya (Segovia). Des d'aquest any forma part de l'ensenyament de diorames de l'Escola pessebrística de Banyoles. Ha participat en concursos a molt diverses poblacions de Catalunya i a Vélez Rubio d'Almeria.

BOFILL I HERRERO, Josep

És el paradigma d'una vida dedicada al Pessebrisme, en diorames i figurista autodidacta. Nat a Barcelona el 1911. Mort l'any 1997. Soci de l'Associació de Pessebristes de Barcelona des de l'any 1930, on al poc temps ja construïa el Pessebre Social de l'entitat. Casat amb la filla d'Antoni Moliné, pessebrista creador de la tècnica de construcció de pessebre artístic d'escaiola, coneguda com Escola de Barcelona. Destaca en la seva obra pessebrista l'estil bíblic, i en especial, la perspectiva que aconsegueix donant una profunditat superior a la real utilitzant figures de diferents dimensions. A ell li devem l'aparició del pessebre panoràmic que va ser un pas important en la història del diorama. L'any 1950 va construir el pessebre central de l'arqueta que s'ofereix al Papa Pius XII. Té diversos premis d'exposicions pessebristes de Catalunya i Espanya, així com el de Pessebrista Universal el 1996, donat per la Federació Universal de Pessebristes, UN-FOE-PRAE.

BOMBELLI, Pier Luigi

Pessebrista italià nat a la ciutat de Segnano (Cremona). Format com a pessebrista seguint l'escola i el bon fer de notables artesans d'aquest Art, tant italians com de l'escola catalana. Pertany des del 1988 a l'Associazione Italiana del Presepio, de la qual el 2005 en fou nomenat Conseller Nacional. De 1989 al 2000 ha estat Conseller del Museu del Presepio di Brembo di Dalmine (Bérgamo). Els seus pessebres han participat en moltes de les grans exposicions italianes i té obra permanent distribuïda en diversos estaments.

BOSCH GALIÀ, David

Nat a Tarragona el 1972. Membre de l'Associació Pessebrista de Tarragona. Destaca la força impressionista que treu als seus diorames de petit i de gran format. Figures dels germans Castells.

CADEVALL I SOLER, Jacint

Pessebrista nat a Terrassa el 1928, és un dels membres més antics de l'Agrupació de Pessebristes de Terrassa, de la qual n'ha estat el President així com també de la Federació Catalana de Pessebristes. Estilísticament forma part de l'anomenada Escola de Terrassa, dins el pessebre artístic d'escaiola, amb forts contrastos cromàtics i diversos termes pel que fa al paisatge. Des de l'any 1961 ha participat en més d'una trentena d'exposicions de diorames. L'any 2007 va rebre el diploma de Mestre Artesà atorgat per la Generalitat de Catalunya.

CASTELLS I MARTÍ, Martí

Va néixer a Barcelona el 1916, on va morir l'any 1995. Figurista i escultor. El membre més destacat artísticament de la família d'escultors pessebristes Castells que durant diverses generacions s'han dedicat a la imatgeria religiosa i a l'elaboració de figures de pessebre. Martí Castells fill, es va especialitzar en la creació de noves figures, mentre els seus germans, Joan i Josep, les administraven, les comercialitzaven, les realitzaven i les pintaven. Ha creat figures tant d'estil oriental, com d'estil localista català. Castells, sovint va fer còpies dels personatges i composicions dels quadres famosos de Murillo, Barocci i Velázquez.

CATÀ I VIDAL, Pere

Nat el 1937. Soci des de el 1984 de l'Associació de Pessebristes de Barcelona, en la qual ha actuat com a notable col·laborador tant en les tasques administratives com artístiques, creant diorames i figures de característiques molt personals i originals. Ha fet donació de la seva important col·lecció de figures de pessebre a l'entitat.

COLL I GELABERT, Esteve

Nat a Tarragona el 1928, forma part de l'Associació Pessebrista de Tarragona, sent un dioramista pulcre, molt realista i d'una gamma de colors molt naturals. Precursor en la utilització del porexpan en la confecció dels seus pessebres. Premi Federación Española de Belenistas el 1980, i Premi Joan Nadal i Vich el 1988. Figures dels germans Castells.

CORTADA I RIUS, Joan – GARCIA I MÚRCIA, Núria

Matrimoni de terrassencs, nats el 1962 i 1963, respectivament. Són socis de l'Agrupació de Pessebristes de Terrassa. El Joan Cortada és un pessebrista d'arrel familiar iniciat en l'art del pessebre popular de la mà del seu pare. L'any 1973 va començar a participar en l'exposició col·lectiva de pessebres que l'entitat presenta als baixos de l'església del Sant Esperit, inicialment, treballant el suro i la molsa, i més tard, seguint el mestratge d'en Jordi Pl, fent diorames artístic en col·laboració amb la Núria. Des d'aleshores no han deixat de participar a l'exposició anual amb un diorama, deu dels quals essent els pessebres oficials de l'entitat, de gran format.

Darrerament s'han especialitzat fent ell el treball de composició i construcció del diorama i ella, el dels acabats, terra i pintura. La Núria Garcia és l'actual Secretària de la Federació Catalana de Pessebristes.

DEVROYÉ I CASSÍ, Santiago

Soci i bon col·laborador de l'Associació de Pessebristes de Barcelona des de l'any 1986, formant part de la seva Junta directiva. Els seus pessebres, aportats a l'exposició social i a d'altres llocs com el Palau de la Generalitat de Catalunya, denoten el seu mestratge. Actualment assumeix la catalogació de l'arxiu de fotografies de l'entitat, fons que des de l'any 1860, ha recopilat més de 8500 negatius pessebrístics.

FLUVIÀ I AIGUABELLA, Modest

Nat a Sant Esteve d'en Bas el 1925. Escultor i pessebrista instal·lat a Olot. Fou un dels fundadors de l'entitat Amigos de los Pesebres que, l'any 1985, passà a denominar-se Agrupació de Pessebristes d'Olot, sent ell un dels seus col·laboradors més destacats. Responsable, juntament amb en Josep Traité, fou responsable de l'Escola de Pessebrisme que organitza l'agrupació abans del Nadal. Els seus pessebres són molt austers i senzills. Ens mostren paisatges pelats i amb arbres secs, possiblement, una nova concepció del Pessebre.

FONT I GÓMEZ, Manel

Va néixer a Sant Pere de Torelló l'any 1943. A partir de 1970, primer i de manera continuada, col·labora amb els pessebristes de Vic, tenint notables mestres en aquest Art com ara en J. Pagespèit, F. Galobardes, P. Cortès i J. Caballé. L'any 1982, reunint una colla d'amics pessebristes, fundà l'Associació de Pessebristes de Sant Pere de Torelló. La seva feina com a directiu en una empresa de fabricació de botons i altres complements li ha donat un domini del modelatge a petita escala, utilitzant l'ús eficient d'una màquina de tallar mitjançant làser comandada per ordinador. Els seus pessebres uneixen tradició i innovació, liderant un corrent creatiu amb suport informàtic. Creador de figures, petites, mitjanes i molt grans, utilitzant la fibra òptica per il·luminar els racons més inaccessibles.

GALCERAN I FAMADAS, Artur (Fra Gilbert Galceran)

Va néixer a Vilanova i La Geltrú el 1912 i va morir al monestir de Solius, al Baix Empordà, l'any 2009. De tradició familiar va començar a fer pessebres a casa seva i més tard, influenciat per Sebastià Gumà, va iniciar-se en la tècnica de l'Escola catalana, aplicant l'escaiola als pessebres casolans que, després, escamparia arreu d'Europa. L'any 1942 ingressa a l'Orde del Císter, adoptant el nom de Fra. Gilbert. El 1950 realitzà al monestir d'Hauterive (Fribourg), Suïssa, un pessebre de dotze diorames que és converteix en una atracció del monestir. El 1954 és destinat a Roma on entra en contacte amb l'Associazione Italiana Amici del Presepio i guanya el Premi Extraordinari d'aquell any, impressionant per l'alt nivell de la tècnica barcelonina respecte a la tradicional italiana. Primer a Poblet i més tard de nou a Roma, construirà notables pessebres en diorama, especialment sobre el Naixement i primers anys de la vida de Jesús a la terra. L'any 1970, retornat a Catalunya, s'incorpora al recent fundat monestir de Santa Maria de Solius, desenvolupant-hi una intensa activitat pessebrística que culmina l'any 1991 amb la inauguració de l'exposició permanent. Els seus diorames són un prodigi per la seva tècnica i perfeccionisme, encara que el principal motiu del seu art és l'apostolat.

GARCÍA GARCÍA, José Ángel

Natural de Maribáñez, on va néixer l'any 1991. Aquest jove pessebrista, és soci de l'Asociación de Belenistas Sagrada Familia de los Palacios y Villafranca, i de l'Asociación de Belenistas de Sevilla. Els seus pessebres són d'una gran sensibilitat artística, creant en ells una molt remarcable atmosfera intimista. És creador i autor de les seves pròpies figures.

COLL I GELABERT, Esteve

Nat a Tarragona el 1928, forma part de l'Associació Pessebrista de Tarragona, sent un dioramista pulcre, molt realista i d'una gamma de colors molt naturals. Precursor en la utilització del porexpan en la confecció dels seus pessebres. Premi Federación Española de Belenistas el 1980, i Premi Joan Nadal i Vich el 1988. Figures dels germans Castells.

CORTADA I RIUS, Joan – GARCIA I MÚRCIA, Núria

Matrimoni de terrassencs, nats el 1962 i 1963, respectivament. Són socis de l'Agrupació de Pessebristes de Terrassa. El Joan Cortada és un pessebrista d'arrel familiar iniciat en l'art del pessebre popular de la mà del seu pare. L'any 1973 va començar a participar en l'exposició col·lectiva de pessebres que l'entitat presenta als baixos de l'església del Sant Esperit, inicialment, treballant el suro i la molsa, i més tard, seguint el mestratge d'en Jordi Pi, fent diorames artístic en col·laboració amb la Núria. Des d'aleshores no han deixat de participar a l'exposició anual amb un diorama, deu dels quals essent els pessebres oficials de l'entitat, de gran format.

Darrerament s'han especialitzat fent ell el treball de composició i construcció del diorama i ella, el dels acabats, terra i pintura. La Núria Garcia és l'actual Secretària de la Federació Catalana de Pessebristes.

DEVROYÉ I CASSÍ, Santiago

Soci i bon col·laborador de l'Associació de Pessebristes de Barcelona des de l'any 1986, formant part de la seva Junta directiva. Els seus pessebres, aportats a l'exposició social i a d'altres llocs com el Palau de la Generalitat de Catalunya, denoten el seu mestratge. Actualment assumeix la catalogació de l'arxiu de fotografies de l'entitat, fons que des de l'any 1860, ha recopilat més de 8500 negatius pessebrístics.

FLUVIÀ I AIGUABELLA, Modest

Nat a Sant Esteve d'en Bas el 1925. Escultor i pessebrista instal·lat a Olot. Fou un dels fundadors de l'entitat Amigos de los Pesebres que, l'any 1985, passà a denominar-se Agrupació de Pessebristes d'Olot, sent ell un dels seus col·laboradors més destacats. Responsable, juntament amb en Josep Traité, fou responsable de l'Escola de Pessebrisme que organitza l'agrupació abans del Nadal. Els seus pessebres són molt austers i senzills. Ens mostren paisatges pelats i amb arbres secs, possiblement, una nova concepció del Pessebre.

FONT I GÓMEZ, Manel

Va néixer a Sant Pere de Torelló l'any 1943. A partir de 1970, primer i de manera continuada, col·labora amb els pessebristes de Vic, tenint notables mestres en aquest Art com ara en J. Pagespèit, F. Galobardes, P. Cortès i J. Caballé. L'any 1982, reunint una colla d'amics pessebristes, fundà l'Associació de Pessebristes de Sant Pere de Torelló. La seva feina com a directiu en una empresa de fabricació de botons i altres complements li ha donat un domini del modelatge a petita escala, utilitzant l'ús eficient d'una màquina de tallar mitjançant làser comandada per ordinador. Els seus pessebres uneixen tradició i innovació, liderant un corrent creatiu amb suport informàtic. Creador de figures, petites, mitjanes i molt grans, utilitzant la fibra òptica per il·luminar els racons més inaccessibles.

GALCERAN I FAMADAS, Artur (Fra Gilbert Galceran)

Va néixer a Vilanova i la Geltrú el 1912 i va morir al monestir de Solius, al Baix Empordà, l'any 2009. De tradició familiar va començar a fer pessebres a casa seva i més tard, influenciat per Sebastià Gumà, va iniciar-se en la tècnica de l'Escola catalana, aplicant l'escaiola als pessebres casolans que, després, escamparia arreu d'Europa. L'any 1942 ingressa a l'Orde del Císter, adoptant el nom de Fra. Gilbert. El 1950 realitzà al monestir d'Hauterive (Fribourg), Suïssa, un pessebre de dotze diorames que és convertí en una atracció del monestir. El 1954 és destinat a Roma on entra en contacte amb l'Associazione Italiana Amici del Presepio i guanya el Premi Extraordinari d'aquell any, impressionant per l'alt nivell de la tècnica barcelonina respecte a la tradicional italiana. Primer a Poblet i més tard de nou a Roma, construirà notables pessebres en diorama, especialment sobre el Naixement i primers anys de la vida de Jesús a la terra. L'any 1970, retornat a Catalunya, s'incorpora al recent fundat monestir de Santa Maria de Solius, desenvolupant-hi una intensa activitat pessebrística que culmina l'any 1991 amb la inauguració de l'exposició permanent. Els seus diorames són un prodigi per la seva tècnica i perfeccionisme, encara que el principal motiu del seu art és l'apostolat.

GARCÍA GARCÍA, José Ángel

Natural de Maribáñez, on va néixer l'any 1991. Aquest jove pessebrista, és soci de l'Asociación de Belenistas Sagrada Familia de los Palacios y Villafranca, i de l'Asociación de Belenistas de Sevilla. Els seus pessebres són d'una gran sensibilitat artística, creant en ells una molt remarcable atmosfera intimista. És creador i autor de les seves pròpies figures.

PAGESPETIT I ESTRADA, Josep

Va néixer a la ciutat de Vic l'any 1931. Pintor de professió, va iniciar-se en el pessebrisme fa més de quaranta anys, promovent en aquest temps, conferències, ponències i cursos de pintura i color fent aportacions fonamentals en l'Art del Pessebrisme modern. Els seus pessebres han participat en nombroses exposicions tan a Catalunya com a Espanya. Destaca com a excel·lent dibuixant i pintor, i els seus pessebres són concebuts com a obres pictòriques. L'ús agosarat del color i la seva concepció del pessebre són inconfusibles. És actualment un referent fonamental en la història del pessebrisme.

Durant anys, estigué vinculat a l'Associació de pessebristes de Vic i, actualment, exposa cada any a la de Sant Pere de Torelló. L'any 2007, la Generalitat de Catalunya, el va distingir amb el títol de Mestre Artesà.

PERIU I FONT, Francesc

Soci de l'Associació de Pessebristes de Barcelona des de l'any 1978. Pessebrista notable de l'entitat que ha exposat en innombrables mostres socials i foranes, havent aconseguit força premis per la seva obra.

PESSEBRE NAPOLITÀ

El pessebre comú a Nàpols, en lloc de muntar-se sobre una superfície plana, és vertical. Entre el cim i la base hi solen haver tres nivells on col·locar escenes i figures. Aquestes, solen ser d'una riquesa barroca extraordinària, encara que també hi ha de terracota, els grans pessebres tradicionals tenen generalment les figures fetes amb rics teixits els vestits, i solament les mans i el cap de porcellana o altres materials. És tota una indústria artesanal que és remunta als primers pessebres fets ja cap a finals del segle XIII. El Naixement, se sol col·locar a la part més alta de l'abarrocat pessebre, sota d'un temple mig derruït que simbolitza la renovació evangelitzadora de Jesús que trenca amb totes les costums anteriors paganes.

PETIT I GARCIA, Josep

Soci de l'Associació de Pessebristes de Barcelona des de l'any 1966 procedent del concurs públic de pessebres realitzat a la ciutat. Notable pessebrista de l'entitat havent obtingut molts premis per la seva obra. Al llarg dels anys ha representat l'associació en diferents concursos com a membre del jurat i també amb càrrecs a la Junta directiva.

PI I VILA, Jordi

Encara que va néixer a la població de Santpedor, al Bages, l'any 1928 i va morir a Terrassa l'any 2003, des de la seva fundació ha estat vinculat a l'Agrupació de Pessebristes de Terrassa. És conegut arreu del món pessebrístic per la qualitat dels seus diorames. Col·laborador, des de ben jove, del pessebre oficial de l'entitat, al costat del seu tiet, en Jaume Colom i el seu cosí, també excel·lents pessebristes. L'ús valent de la perspectiva, la qual cosa no era gaire habitual aleshores, li permetia encabir en els seus quadres diversos termes i crear veritables obres d'art plenes de color i de detalls. El definia el seu estil com a impressionista. La llum, els matisos de la seva pintura i el bon gust dels seus diorames són els trets que el defineixen i que ho certifiquen. Els seus pessebres han donat lloc a l'anomenada Escola de Terrassa. Va ser un dels principals impulsors, des de les reunions inicials, de la creació de la Federació Catalana de Pessebristes. A Terrassa es guarda la seva col·lecció privada de diorames. L'any 1997 la Generalitat de Catalunya el va distingir amb la Carta de Mestre Artesà. És un referent indispensable en la història del pessebrisme.

PIGOZZI, Antonio

Va néixer a la ciutat italiana de Gazzano di Villa Minozzo, a Reggio Emilia, on encara hi viu. Pessebrista extraordinari, autodidacta, amb un estil personal inspirat en el paisatge del seu territori. És soci des de l'any 1984 de l'Associazione Italiana Amici del Presepio i ha estat el dirigent màxim de la Delegació de Reggio Emilia. Ha rebut diversos premis internacionals, i té obra exposada en diversos museus i col·leccions. A Gazzano conserva una extraordinària mostra de vint dels seus millors diorames.

PORTA I SABURIT, Josep

Va néixer a Vilanova i la Geltrú l'any 1944, on va començar a fer pessebres familiars. I a participà en diversos concursos infantils i juvenils. És, des de l'any 1966, un dels membres actius de l'Associació Pessebrista de Vilanova i la Geltrú, entitat de la qual ha estat sots-president i President. Com a pessebrista, destaca per les seves clares tendències escenogràfiques, ja que una altra de les seves afeccions ha estat el teatre amateur en tots els seus àmbits. En l'actualitat és el President de la Federació Catalana de Pessebristes.

RIUS I CAULÚS, Joan Maria

Procedent del concurs de pessebres, és soci de l'Associació de Pessebristes de Barcelona i membre de Junta i del jurat del concurs social en nombroses ocasions. Els seus pessebres són molt realistes i detallistes, i les seves composicions causen sempre un profund impacte. El nivell artístic de les seves creacions el fan un dels grans mestres actuals. Mestre en la perspectiva dels seus diorames i difusor de l'estil de l'escola de Barcelona en els seus diorames. Exposava anualment a l'església de Betlem i ho ha fet arreu de Catalunya i a Itàlia, on hi ha obra seva.

SERENA I FAGES, Manel

Va néixer a Vallès l'any 1927 i va morir a Mataró el 2008. Fou un dels col·laboradors més actius de l'Associació de Pessebristes de Mataró des dels anys setanta i integrant de la seva Junta directiva de 1974 a 1982. Els seus principals diorames han representat el pessebrisme mataroní per tot Europa. Va participar en diferents certàmens internacionals entre els quals a l'Arena de Verona, a Itàlia, i a Krippana, Alemanya. A partir de 1985 destacà també en la producció de figures de pessebre a partir d'uns originals de Daniel José Pons. Pessebrista de tot tipus de pessebre tant hebreu com català.

SERRA I MAYOLA, Manel

Nat a Artés el 1946. Ja als 16 anys s'inicià en el pessebre artístic a la seva població juntament amb un nodrit grup d'altres joves de la mà del pessebrista Josep Escalé i Esclusa. En solitari ha realitzat veritables obres d'art, tant en pessebres com en altres activitats culturals del poble, especialment en l'adornament de les enramades, fer carrosses per a la cavalcada dels Reis o per a les comparses de la cercavila de la festa de Sant Antoni que, cada any, reproduïx en miniatura una masia pairal de la població. És soci del Grup Pessebrístic de Manresa, on exposa un diorama anual i també en altres poblacions del Bages, tenint obra permanent a l'església d'Artés. Innovador en l'art del diorama, utilitza la tècnica fotogràfica de reproducció a escala del seus paisatges i escenari.

SIMATS I CORTINA, Joan

Va néixer a Manresa el 1921 on ha mort aquest any 2012. Ha estat un model per a tota una generació de pessebristes manresans. Soci fundador i President Honorífic del Grup Pessebrístic de Manresa. Feu bons pessebres tradicionals abans de la guerra civil (1936-1939). L'any 1948, reprendrà la seva afició pessebrística sota el mestratge de Marià Rubió i Enrich (1889-1972), escultor i figuraire, i Josep Closas i Piñot (1901-1984), dibuixant i pintor, pessebristes locals de renom a la postguerra i coincidint amb una època de molta activitat d'aquest Art a la ciutat, tot gràcies als concursos anuals de pessebres per a nois i adults, de categoria Tradicional i Artístic que des de 1922 organitzava la V.O.T. Franciscana. A partir de 1953 s'interessà pel diorama sota el guiatge de Isidre Oms i Gili (1903-1986) i Ignasi Sala i Vendrell (1919-2001), els dos millors dioramistes que mai ha tingut Manresa. Des de 1999 ha exposat anualment a l'Espai 7 del Casino de Manresa i ha participat en moltes altres exposicions a Manresa, a la comarca de Bages, a Olot, i també a Verona (Itàlia).

TÉRMENS I MOLINS, Agustí

Barceloní, nat el 1936 i membre destacat de l'Associació de Pessebristes de Barcelona, entitat a la qual s'incorporà procedent del concurs social. N'ha estat el president durant vuit anys i és un dels grans constructors actuals, dominant la perspectiva, el color i les textures. Col·labora en les exposicions de l'església de Betlem i de Pedralbes, i dirigeix l'exposició de l'Associació de Barcelona, al carrer Lledó. Reconegut mestre de pessebristes, fa anys que imparteix cursos, tant a Barcelona com a l'estranger. Ha exposat arreu de Catalunya i té diorames en mostres permanents a Itàlia.

TRAITÉ I COMPTE, Josep

Nasqué a Olot el 1935. A més d'escultor, és un gran aquarel·lista. Treballà al taller d'escultura religiosa "El Arte Cristiano", on col·laborà en donar continuïtat a les figures de pessebre i a les imatges religioses que, de fa més d'un segle, han donat fama a la capital de la Garrotxa. A més a més, però, realitzà les seves pròpies figures de pessebre, moltes d'elles per encàrrec, sent peces caracteritzades pel moviment i l'expressió de l'àmbit climàtic, el vent, cosa típica de la comarca, la qual cosa els dona un segell personal, difícil de repetir. D'entre la seva producció, val la pena destacar la col·lecció de figures representant personatges i tradicions catalanes que es poden admirar al Museu Rural de l'Espluga de Francolí (Tarragona). Té també obra arreu de Catalunya i Espanya, així com a Sant Pere del Vaticà i a la seu de la UNESCO.

VALLHONRAT I NICOLA, Miquel

Va néixer a Rubí l'any 1936, havent heretat del seu pare les figures amb les quals va participar en els concursos socials de l'Agrupació de Pessebristes de Rubí, guanyant diversos premis. Més tard, impartirà cursets i formarà part de la Junta directiva de l'entitat. Fou professor de dibuix a Rubí. Treballà també de tècnic projectista i de manteniment. En casar-se, va anar a viure a Sabadell, participant en les exposicions organitzades per l'Agrupació de Pessebristes d'aquella població i sent membre de la seva Junta directiva. Col·labora també amb diorames a les exposicions de l'Agrupació de Pessebristes de Castellterçol.

VINARDELL I ROS, Tomàs

"Un punt de llum dins la foscor" és el lema del pessebre que presenta en aquesta mostra, amb figures genèriques. És soci de l'Associació de Pessebristes de Banyoles. L'any 1970 va fer el seu primer pessebre. Ha participat en diferents anys i exposicions a Banyoles, Girona, Olot i Lloret de Mar.

Federació Catalana de Pessebristes

Federació Catalana de Pessebristes

Fundació
BancSabadell

Diputació
Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament de
Barcelona